

LITERĀRĀS VĒSTIS

MAZSALACAS PILSĒTAS BIBLIOTĒKA

Nr. 9. (88.) 2011. gada septembris

NEMĀCI PASAULI, BET MĀCIES NO TĀS! (V. HIRTE)

*Klāt septembris! Un – Dzejas dienu laiks!
Veidojot šo izdevumu, vēlējos atgādināt par
mūspuses rakstošajiem – gan dzīvajiem, gan
jau citā saulē esošiem... Pāršķirstot
bibliotēkā esošos novadpētniecības
materiālus, gan dāvātos, gan savāktos –
pamazām sāka veidoties tas, ko šoreiz
varēsiet lasīt vai vienkārši – atcerēties...*

Maija

Agrita Kaužēna, Mazsalaca

Septembris

Septembris atļauj
mums visiem
pa zeltu bradāties,
tik jāaiziet
saulainā dienā
pie kļavām un bērziem -
un viss.

Šīs vērtības arī
nav aizliegts
ņemt rokās un uzlasīt.
Tās izbrīnī, valdzina,
saista.
Un varbūt var
noderēt vairāk
par zelta naudu
tūlīt.

Mūsu rudens draiskie vēji,
Ai, vēji, zeltsprogainie!
Jūs neprasiet – pastalās esam
vai zābakos šikākos.
Tik nāciet un bradājiet zeltā!
Kur pasaulē
vēl tā ir dots?

**Pie kocktēlnieka Valtera Hirtes velniem
Mazsalacā**

Īsts velnu pētnieks, izzinātājs liels
Bij' Valters Hirte mūspusē paties'.
Ar Tūteres ozolu viņš draudzējies
Un kokus grebis ganu gaitās agrās.

Kas zina, kur tos velnus kopā vācis,
Bet ļaužu labā bij' šo darbu sācis,
Lai mēs ar velniem pārāk nepītos,
Pie sevis Valters ieslodzījis tos.

Šie kungi visi muzejā tup lepmi.

Un Valters brīdina – šie nerātneji
Ļaužu piemērs nav. Ikkatram mums
Ar velnu jāiet kaujā, nevis
Kā labam draugam jāsit saujā.

Atis Sloka, šobrīd Alūksnē

Saka: kad aizveru acis, tad atkal esmu
Salisburgā. Bet man tā ir pat tad, kad acis vaļā...
Visur redzu Salacas līkumus, pazīstamas sejas. Un
tomēr...

Var katram gadīties
Ka negribas ne nieka:
Kad sāls šķiet salda
Un cukurs gluži rūgts,
Kad dzīves ceji pinas
Un valodās skan nievas.

Pirms izmisumā krist,
Tad padomāt nav lieki:
Vai maz tik slikti ir,
Ka nevarētu būt
Vēl sliktāk?

(Publ. laikr. "Liesma", 2011.g.13.aug.)

Anita Girgensone, Skaņkalne

SĒJĒJS

(Viļa Dzelmīša piemīņai)

Tā ir sējēja

Nerimtās dzīves

Vissvētākā ticība

Un nolemtības

Darba spīve:

Sēt

Garīgā spēka

Graudus... putekļu vējā,

Sēt – pāri iznīcībai,

Pāri nodevības grēkam

Un melu ēnām šķībām;

Sēt

Pasaules gala briesmās

Un aizmirstā dzejā

Vai dziesmā.

Sēt atmatās un nezālēs,

Un putnu lidotgribas

Izsalkušās mutēs,

Sēt - kalnu ziemeļpusē

Un varbūtības klinšu

Gālēs,

Un ceļojošo smilšu

Nenoturībā.

Nē, nevis tur, kur jau

Cits citam virsū lāpās

Paradīzes augļu kāpās,

Bet tur, kur caur

Ērkšķu nežēlības durtām

Sāpēm

Spēka asniņš sauks

Senvārdu kaismi sevī burts:

CONTRA SPEM... SPERO...

PAR SPĪTI... BEZCERĪBAI...

Viņš... trausli maigais,

Vārpu smagumu

Rudeņos briedēs dairs;

Un – ērkšķu jumtam

Cauri izlauzies,

Asniņš... sējējam līdzī

Dzīves un dzīvības

Druvās ies

(Dzelmītis Vilis (1908–1991) – dzejnieks, baptistu mācītājs (no 1942). Limbažu draudzes (1942–49, 1975–81), Mazsalacas draudzes (1957-67) mācītājs. Sarakstījis svētrunu un dzejoļu krājums *Dzīvā ūdens lāses* (1986), autobiogrāfisku grāmata *Visuvarēnā ēnā* (1999), sastādījis dzejas antoloģija *Smeļ vēlreiz* (1989).)

Edvarts Tūters

Ķirele

Zem Sniedzēnkalna skausta

Tek sīka upīte;

Tai gultne klintī grauzta,

Un vārds tai – Ķirele.

Tā sākas tur – aiz klajiem -

Jaunates purvājā,

Caur laukiem saulainajiem

Beidz gaitu Salacā.

Vēl garā skatu viņu,

Un arī mājas tās,

Kur reiz ar Dieva ziņu

Man šūpulis bij kārts.

Ir dārgāka ikvienam

Par citām upēm tā,

Ar kuru bērnu dienas

Viņš kopā pavada.

Kur pītas meldru pīles,

No tāss ir taisīts plosts,

Un, dažreiz slapjš līdz vīlei -

Svārks bijis jāmet nost.

Un, protams, ne bez bailēm

Tad tiek uz mājām iets;

Jo zvejotas ir mailes

Un biksēm gals ciet siets. -

-Kaut senie, gaišie mirklī

Jau aizgājuši sen;

Vēl smailie sapņu irkļi -

Tais takās mani ved...

Tiem zināmas ir pļavas

Un Ķirele, kas tur

Vēl vada dienas savas –

Jo laiks tās neaptur.

Tie mājas zin, zin ceļus,

Kur sen reiz tika iets.

Kaut svešums tāls nu ejams, -

Gars mīļo malu sniedz...

Un kamēr Dievs dos dienu,

Dos sapņus sirdī man;

Par Ķireli arvienu

Tur dziesmai jāatskan.

(Tūters Eduards (arī Edvarts Tūters; 1893.30.VIII Mazsalacas pag. Jaunates muižas Rembauskas krogā -

1984.1.III Mineapolisā, ASV, apbedīts Ketskīlas latviešu Brāļu kapos) - dzejnieks

Dzimis rentnieka ģimenē. Beidzis Mazsalacas pilsētas skolu, strādājis par pienotavas vadītāju. 1. pasaules kara laikā dienējis latviešu strēlnieku pulkos un piedalījies brīvības cīņās. 1922-24 ierēdnis Zemkopības ministrijā. 1944. gadā emigrējis uz Vāciju, vēlāk izceļojis uz ASV. No 1958. gada darbojies tikai rakstniecībā. No 1913. gada presē publicētas nelielas korespondences. Pirmie dzejoļi iespiesti laikrakstā "Latvijas Sargs"1919. gadā. Dzejoļu krājumos "Laika soļi" (1922), "Pie jūras" (1925), "Dvēseles siluēti" (1928), "Vijole pagrabā"(1931), "Mūžības dārzos" (1939) intonatīvi nemainīga vientuļības, sāpīgu skumju un rezignācijas izpausme, tieksme laimes un dzīves zūdamības motīvus iekļaut prātnieciskās sentencēs. Trīmdā izdoti krājumi "Pēdas sniegā" (1963), "Ceļš uz mājām" (1968), "Straumes brīvībai" 1976) un dzejas grāmatas bērniem "Pasaka par velnēniem" un "Zēns ar pērtiķi" (abas 1947), kā arī dzejoļi, stāsti un tēlojumi jaunatnei "Trauciņš ar medu" (1951).)

Daina Čākure, Ramata

Dailai

medus rasā

aizej

pa baltu

dzīparu

medus rasā

paliek mīļie

labie vienīgie

medus rasā

nāksi

pasauli raudzīt

no Aizsaules

08.07.2011

*Ilgi dzīvot, tas ir – dzīvot skaisti –
Jaunības sapni, neizgaisti!
Bagāti dzīvot, tas ir daiļumu mīlēt,
Meklēt brīnumu pērles dvēseļu
dzīlēs!*

*Laimīgi dzīvot, tas ir – sirdsbalsi
dzirdēt, just,*

*Pasaulē traukt, tajā nepazust,
Dzimtas grāmatā punktus uz „i”
salikt,*

*Dieva tuvumā, Tēvijas svētībā
palikt!*

Jūsu Nina un Valdis Rūja ☒

Ar mīlestību un pateicību šo izdevumu
veidoja bibliotekāre **Maija Reinvalde**

tālr. 64251246, e-pasts:

maija.r@sveiks.lv